

महाराष्ट्र टाइम्स

Maharashtra Times, 23 July 2017

■ औषधी, शेतीला पूरक आणि निसर्गमित्र असलेल्या मधमाशीच्या संगोपनातून आर्थिक फायदा सुपरवासी संस्थेचे विद्यार्थी करणार मधमाशीपालन

ठाणे : प्रतिनिधी

जीवसृष्टीतील अनेक सुक्ष्म जीव हळूहळू नामशेष होत चालले आहेत. काही काळाने मधमाशी कशी असते, हे भावी पिढीला संग्रहालयात दाखविण्याची वेळ आली आहे. पण औषधी, शेतीला पूरक आणि निसर्गमित्र असलेल्या मधमाशीच्या संगोपनातून अर्थाजनही करता येते, हे आता सिध्द झाले आहे. मधमाशी पालनातून अर्थाजन करण्यासाठी ग्रामीण भागातील युवतींना सुपरवासी संस्था आणि खादी ग्रामोद्योग विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने मधमाशी पालनाचे प्रशिक्षण देण्यात आले.

संस्थेच्या येऊर येथील जागेत खादी ग्रामोद्योग विभागाचे वरिष्ठ आधिकारी संजय पाटील आणि नित्यानंद पाटील यांनी याबाबत मार्गदर्शन केले. याबाबत आधिक माहिती देताना संस्थेची प्रमुख कार्यकर्ती अपुर्वा आगवण म्हणाली, संस्थेत येणार्या युवतींनी स्वावलंबी व्हावे, यासाठी संस्था विविध प्रकारचे प्रशिक्षण देते. अर्थाजनाच्या वाटाही युवती आणि महिलांसाठी खुल्या करून देते.

आजवर संस्थेने डिजिटल मीडिया, संगणक प्रशिक्षण असे विविध उपक्रम राबविले आहेत. संस्थेत येणाऱ्या बहुतांशी युवती या ग्रामीण भागातील आहेत, त्यांना स्थानिक पातळीवर रोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी संस्थेने खादी ग्रामोद्योग विभागासोबत हा उपक्रम हाती घेतला आहे. या प्रशिक्षणामुळे मधमाशी पालनाचा मध हे एकच उत्पादन सर्वसामान्यांना माहित आहे. पण साप जसा शेतकऱ्यांचा

मध आणि मेण यांच्यासाठी बाजारपेठेत मोठी मागणी असल्याने खादी ग्रामोद्योग विभाग अनेक घटकांना अर्थाजनाच्या दृष्टीने प्रशिक्षण देत असल्याचे पाटील यांनी नमूद केले. यावेळी संस्थेच्या सुरभी धर, बार्बरा विद्रा, क्लोरा व सिटीझन फोरमचे कार्यकर्ते उपस्थिती होते.

मित्र आहे, तसेच मधमाशीही शेतकऱ्यांसाठी उपयुक्त आहे. मधमाशी पालन हे शेतीला पूरक आहे, हे संशोधनामुळे सिध्द झाले आहे, त्यामुळे मधमाशी पालनाचे प्रशिक्षण युवतींना दिल्याचे आगवण यांनी पुढारीशी बोलताना सांगितले. या प्राशिक्षणाबाबत पुढारीशी बोलताना खादी ग्रामोद्योग विभागाचे आधिकारी संजय पाटील म्हणाले, मधमाशी पालन हा शेतीवर आधारित एक उपक्रम आहे, अतिरीक्त

उत्पन्न मिळवण्यासाठी हा उद्योग करू शकतात. मधमाश्या फुलांमधील मकरंदाचे मधामध्ये रूपांतरण करतात आणि त्यांना पोळ्याच्या कप्प्यांमध्ये साठवून ठेवतात. जंगलांमधून मध गोळा करण्याचा उद्योग दीर्घकाळापासून अस्तित्वात आहे. मध आणि त्यापासून बनवलेल्या उत्पादनांची बाजारपेठेतील मागणी वाढत असल्याने मधमाशी पालनाचा उद्योग एक टिकाऊ उद्योग म्हणून उदयास येत आहे. मध आणि मेण ही मधमाशी पालनातून मिळणारी आर्थिकदृष्ट्या महत्वाची दोन उत्पादने आहेत. मधमाशी पालनासाठी वेळ, पैसे आणि पायाभूत गुंतवणुकीची आवश्यकता असते. मध आणि माशांनी तयार केलेले मेणाचे उत्पादन फारसया सुपीक नसलेल्या जागेतही घेता येते, असे त्यांनी नमूद केले. मध गोळा करण्याच्या पारंपरिक पद्धतीमुळे मधमाशांच्या अनेक जंगली बसाहती नष्ट होतात. त्यामुळे मधमाशांचं पेट्यांमधे संगोपन करून आणि घरच्या घरीच मध उत्पादन घेऊन हे टाळता येते. वैयक्तिक किंवा गटगटानं मधमाशी पालन सुरु करता येऊ शकते.

